



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

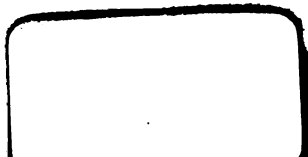
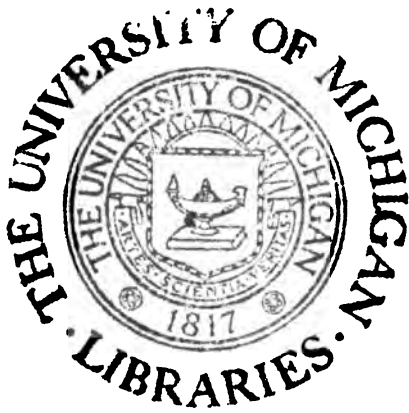
PG

1217

.K18

D18

B 1,122,484



В. ЛАЗИЊУ II.

И

ЈОШ КОЈЕШТА.

. МАПИСАО

Danicis, Danic

В. Даничић.

У БЕЧУ

У ЈЕРМЕНСКОМЕ НАМАСТИРУ

1848.

PG
1217
K18
D18

Dir.
Perlekin
10.12.54
89161

В. Л а з и ћ у.

II.

У 8 броју Подунавке наштампао је В. Лазић још један чланак „о преводу *Новога заветша*.” У честитијех народа овакови чланак или никако не би ни изишао на свијет, или ако би изишао не би се на њ ништа одговарало, него би се само рекло ономе који би га написао да се није више усудио пера у руке узимати. Али у нас несретника може још свашта поднијети. Зато сам и ја прегео да одговорим В. Лазићу на овај чланак, и то само на гдјешто што се тиче саме ствари, а остало одбићу му на дару.

1. В. Лазић каже да „*с савѣ народѣ српски узаврео и ускипио на Вуковѣ „Приѣводѣ” свештога писма и на Преваѣача.*” Свједочанства за то има три: прво му је посланица негдашњег кнеза у Србији Милоша Обреновића, што је наштампана у 4 броју *Сербскога народног листа* и у првој књизи *Сербскога Лѣтописца* за ову годину, а остала су му свједочанства друге некакe двије посланице које каже да је добио једну из Сријема а једну из Бачке. Што се првога тиче, Милош Обреновић у оној посланици јест узаврео и ускипѣо на Вука и на његов пријевод *Новога завета*, али то ни мало не свједочи да је и сав народ Српски узаврео и ускипѣо. Милош Обреновић, који ни читати ни писати не зна, у књижевности нема мјеста ни за себе да говори и пресуђује, а камо ли за читав народ. — Што се тиче друга два свједочанства, не би с горега било да је В. Лазић понменце казао она „*оба родољубива и вѣрољубива писмописца*”, а и да је наштампао што су му писали, да бисмо видјели каке су и то незнане делије. Један у Сријему а други у Бачкој узав-

вреди и ускипљели на Вуков пријевод Новог завјета, па В. Лазих каже да је узаврео и ускипљео сав народ наш. Помози цвјетна и велика! — Кад нам не би у Пешти био онаки новинар да га горег у свијету нема, кад нам не би у Биограду била онака ценсура да је луђе у свијету нема, — за цијело би се са више страна чули и друкчији гласи за Нови завјет. Али осим свега тога кад би баш и истина било што вели В. Лазих да „*савъ народъ србски узаврео и ускипио на Вуковъ „Приѣводъ” свештога писма и на Преваѣача,*” то још не би ни најмање доказивало да Вуков пријевод Новог завјета не ваља. На Христа је сав народ Чивутски иза гласа викао Пилату: „Распи га! Распи!” пак је данас нама Христос син Божиј.

2. В. Лазих виче на нас који пишемо *ј, љ, њ*, па избацујемо сва остала слова која Србима не требају. За што ми то чинимо, доста је већ говорено. Сваки глас у говору треба да има знак у писму или слово, а Срби имају у својему говору гласе *ј, љ, њ*, дакле треба за те гласе да имају слова. Ово је једини узрок што ми та слова пишемо. Ако зло чинимо, треба В. Лазих да докаже да зло чинимо, па онда нека виче на нас и нека нас кара. — В. Лазих каже за нас неке да смо још млади, па немамо „*иошше доста мудросих свѣтске и просирама искуства.*” То све може бити, али ни мало не свједочи да зло чинимо што пишемо *ј, љ, њ*. — В. Лазих каже: „*сва писмена неймаю никаква гласа (*) а (**)* добиваю онаки гласѣ, какавѣ имѣ дав слога ученихѣ люди,” по томе вели мјесто *љ, њ*, да задржимо *љ, њ*, и *ј* мјесто *ј*. Можемо и то, али шта је паметније: или за један глас писати једно слово или два? или један глас свагда једнако писати или сад овако сад онако (као што чини В. Лазих и његови другари пишући н. пр. *нѣга, његова, његовомѣ, приишелѣи, приишеля, приишело, приишелѣ* итд.)? На ово ко би год хтио по разуму људскоме одговори-

(*) Дакле нека имају? Која су то?

Б. Д.

(**) Ваљада него?

Б. Д.

ти, он би признао да је љ, њ боље него љь, њь. А што се тиче ј, нека га кроји какогод ко зна и хоће, од мене му просто, само нека буде једно слово и нека му се да у писању овај посао који се сад даје слову ј. — Што В. Лазих каже да ни у Нијемаца ни у Француза ни у Руса правописи не ваљају, „*иа се люди њима олује, и никада не дигоше револуције букварске,*” то значи зло алијем бранити. Нека иде В. Лазих ка Гриму и нека га пита не би ли волео да његови Нијемци имају једно слово мјесто *sch* или *tseh*. Ако ли В. Лазих мисли да је боље овако крпнати и натезати, нека избаца и ч, па нека пише *шццх* као што Нијемци раде. Чег се други народи арагосиљају, оно је В. Лазиху и мило и драго, а што ми добро имамо, оно му није по ђуди. Да су Нијемци, Французи и Руси онда кад им се заметала књижевност имали вјешта човјека који би им правопис удесио према језику, они се заиста не би толико супротили здравоме разуму колико се ми супротимо, те би данас имали бољи правопис. Али такога човјека онда нијесу имали, а књижевност отела мах, те су послје биле доцкан све револуције букварске, а било их је заиста доста у свију онијек народа, ако В. Лазих за њих и не зна или не ће да зна. Ови народи данас жале на саме себе што се у оно вријеме није могао наћи међу њима такови човјек; а како ће наше потомство жалити и на себе и на нас што такови човјек није међу нама, а ми га не хтјесмо послушати! — В. Лазих каже да се ми „*свађамо св народомъ своимъ за ова шри писмена,*” и да се „*више шрудимо одржати ова шри писмена у књигованъ, него слогу, единство, и любовъ у народу.*” А ја велим да се ми никад нијесмо с народом својим свадили, него се свађамо с којеквијем надрињигама, које безумнијем умом својим грде и срамоте род људски не могући најпростије истине познати. А „*слогу, единство, и любовъ*” што помиње, ја мислим да тога ни једнога не може бити између истине и лажи, из-

међу умља и безумља: паметан и луд не могу се сла-
гати и љубити, већ ако ће или паметан полудјети или
се луд опаметити. — В. Лазнић каже за нас: „они милоу и
разшављено њ, пј.” Ово В. Лазнић треба да посвједочи;
ако ли не посвједочи остаће му ријечи подмукло и подло
опадање. — У 3 броју Подунавке казао је В. Лазнић за оне
да су „неосновано боязљиви” који мисле да Вук словом
ј у договору с Римском пропагандом жели Србе поунијати-
ти и вели да он не може ни „помислиши да би се” Вук
„дао упошребити за орудије провеклишисма прошлеву
своје цркве”, и „ко би” вели „мого букви ј колику
силу политичну приписаши?” То је наштампао В.
Лазнић 16 Јануарија, а сад у Подунавци од 20 Февру-
арија, као да му на један пут пуче међу очима, изри-
јеком каже за слово ј: „превара се починџ сѣ ма-
лима стварма: најпре сѣ писменама.” Ни један
паметан и поштен човјек не ће од својијех мисли и ри-
јечи одустати без великога узрока, а какав је узрок
имао В. Лазнић кад је од својијех мисли и ријечи тако
нагло одустао, те сад са свијем друкчије за слово ј мис-
ли и говори, то он сам треба да каже и докаже, пак ћемо
онда видјети колико је и с ове стране паметан и поштен.

3. В. Лазнић каже да су се „млади неки, и неис-
кусни срби, учени, и неучени, занели за нарѣчијемѣ
некимѣ, ков се не говори међу милионима нациѣ
наше.” Кад В. Лазнић смије писати никакијем нарѣчијем
које се нигдје не говори (н. пр. *лешо* и *цѣло*, *гди* и
смѣяши се итд.), за што не би други ко смио писати
„нарѣчијемѣ некимѣ”, све да се оно и „не говори међу
милионима нациѣ наше”? (А ово нарѣчије на које
В. Лазнић овдје виче, ја мислим да се говори више него
макар које друго.) У нас још није одређено хоћемо ли
сви писати једнијем нарѣчијем, и ако хоћемо, којијем
ћемо; за то ја мислим да је за сад слободно писати сва-
кијем од наша три нарѣчија, само не ниједнијем. Што
неки од нас по тој слободи пишу јужнијем, за то им се
по правди не може рећи да су се за њим *занијели*,

јер би онда ваљало назати свакоме да се занно за онијем нарјечијем којијем пише, дакле и В. Лазићу. Али В. се Лазић занста занно за „*некимъ нарѣчијемъ*“, јер он ви-че на оне који пишу другијем него он, и вуди и ружи њихово нарјечије, а своје — занста никакво — у звијезде кује и другима га препоручује. — В. Лазић каже: „*ми смо сви данасъ шога мѣбнѣя, да намъ треба писаши србски, како народъ србски говори.*“ Хајде да речемо да је са свијем тако, ако и није. Али нека каже В. Лазић знамо ли ми сви како народ Српски говори? Та говори ли и гдје народ Српски: *горіе, веишшествена, подо-арѣбнѣ* итд., итд., итд.? па В. Лазић опет сам тако пише! Смјешно мудрује В. Лазић гдје треба по народу нашему тражити Српски језик. Он вели у „*онихъ срба, кои су већъ на некомъ вишшемъ степену благоизображеня.*“ Дакле у Аустријскијех Срба. Из његова се говора не зна управо шта он овдје мисли: или нарјечија језика нашег или саму чистоту његову. Ако прво мисли, то он не зна да се његово *реч, бело* говори и око Косова, а наше *ријеч, бијело* да се говори и по Далмацији, Хрватској, Славонији и даље уз Дунаво готово до Будима, и тако нити *реч, бело* говоре само они који су „*већъ на некомъ вишшемъ степену благоизображеня,*“ као ни *ријеч, бијело* што не говоре само они који су по мислима В. Лазића „*и данъ данашњи само номади.*“ Ако ли В. Лазић овдје мисли чистоту нашега језика, то је још смјешније; јер онда из негових мисли долази да Срби у Аустрији за то говоре: *јашити, променуши, окануши се, водем, боле ме глава, идеду, шрчиду, у нашим сокаку, на великим коњу, што су „звикъ свой по старукама земљдѣлѣя, рукодѣлѣя, шрговине, наука, и државнихъ дѣла, већ нешто развели обогатили, угладили, ускорили, и поверошили.*“

4. По овоме бенетању једва једном рече В. Лазић: „*сада е време, да речемъ, што мислимъ, о Вуку, и његовомъ преводу новоза завѣта. Но да се види*

оно, о чемъ ћу бесѣдиши, и али ишима оно, што ћу говориши, за добро самъ судио, неколико речи навесиши изъ његова превода." Ја сам доде сумњао еда ли В. Лазнић има доста људскога разума и поштења, а овдје он сам дјелом засвједочи да нема ни једнога ни другога ни колико би муха на перу понијела. Може ли разуман и поштен човјек казати и наштампати: у тој и у тој наштампаној вѣнзи стоји то и то, а не стоји? До такога је безобразлука В. Лазнић дошао. Ако ко мисли да није тако, нека за сваки пункт који је В. Лазнић „за добро судио навесиши" из Вукова пријевода, мјестимице каже гдје стоји. Кад је В. Лазнић овако без и кака права, из саме неваљалштине, злобе и пакости могао за Вука казати: „и Тршћу на вољи стои, и на души, хоћели Вуку и после овакога дѣла помоћ, и пенсио даваши," ја мислим да би сваки највећјем правом могао за В. Лазнића казати: и Србији на вољи стоји и на души хоће ли овакога безумника, безобразника и ниткова у служби својој трпјети, на још у такој за коју ваља човјек не само здравога људског разума, него и најпоштенија срца и најсвјетлија образа; као што је митрополитски секретар.

5. В. Лазнић вели: „човекъ, ако ће и најаростнији биши, кадъ излази предъ своју властъ, или предъ друго које високо лице, смишля не само шта ће бесѣдиши, но и како ће бесѣдиши, да се не би ни у единой речи замѣрио. А Вукъ, када говори о Богу, кои небо и земљу држи на едномъ длану, шовари најгадније, најсрамније, и најсмѣшније речи, и изреченія." Ове ријечи и мисли В. Лазнића свједоче да он не зна шта је пријевод светога писма. Когод преводи свето писмо на какав језик, нико ништа у својему пријеводу не говори у своје име, него говори на својему језику оно што у светоме писму пише на другоме. Ако дакле у светоме писму у ориџиналу стоје „најгадније, најсрамније, и најсмѣшније речи и изреченія," онда треба да стоје и у пријеводу (иначе пријевод не би ваљао),

и ако је то како зло, онда треба кривити оне од којих је постало свето писмо, а не онога који га преводи. Ако ли таковијех ријечи у ориџиналу нема а у пријеву стоје, онда је много — врло много скривно онај који је превео. По томе В. Лазић ваља да докаже да онијех ријечи за које он мисли да су „*најгаднија, најсрамнија, и најсмљинија*“, нема у ориџиналу, па кад то докаже, онда нека виче на Вука, и ја ћу први за њим. Ако то не учини, остаће онет у свакога паметна човјека пакосни насртач и срамни нападач.

6. В. Лазић вели да језик у Вукову пријеву Новога завјета није „*ничий до Вуковъ.*“ Око тога није тријебе с В. Лазићем препирати се, јер он и не познаје тога језика. Он каже да у Вукову пријеву има *пошље* (мјесто *послије*), *рашти* (мјесто *расше*), *ѓа*, *ѓадилше*, *посрамлѓ*, *постимѓекесе*, *чигуцки*, *лѓчио*, *иалѓчи се*, *воѓомѓ*, *оадравлѓше*, *шљепци*, *Инѓичани*, *ишѓдраваше*, *иѓдемо*, *обѓѓаваше*, *преѓиљаше*, *преѓиљашу*, *виѓе*, *виѓешти*, *глеѓаше*, *гди*, *каиљѓи*, *сециљашу*, *умрѓ*, *приљинѓму*, *ареопиљци*, *острве*, *постирадашу* итд. а од тих ријечи нема ни једне тамо.

7. В. Лазић каже „*да в Вукѓ свагда шајо одѓ насѓ шу своо књигу, а са ѓраштровима и другиѓма иноѓвѓрциѓма шуровао.*“ Прво није истина да је Вук тајао ову књигу, јер ко је год и најмање разбирао шта се у нашој књижевности ради, свако је могао дознати да Вук одавно има Нови завјет на Српскоме језику. Једи могуће да В. Лазић у Србији није слушао како су још Амици у Крагујевцу читали у рукопису Вуков пријев, кад сам ја амо у Аустрији толико пута слушао којекакве смијешне приче од тога? — Што се пак шуровања с ѓратрима тиче, за то ја не знам ништа, него зазивљем В. Лазића да посвједочи што је казао, ако не ће и ове ријечи да му буду безобразно нападање.

8. Пошто се тако В. Лазић самјем голијем лажима и биједама сит Вука наружно, најпослије говори Српскоме народу: „*суди, вли ти Вукѓ мирољубива*

бѣца словѣснога стада швова, или ши е прави вукъ народности швоа, и прави вукъ евре швоа." На то ја велим : од како је Срба на свијету нико до данас Српској народности и вјери није толико добра учинио колико Вук Стефановић Караџић. Свједочанствасу ми за то сва књижевна дјела његова.

У Бечу 13 Марта 1848.

Још којешта.

Ја рекох напријед за Биоградску цензуру да је луђе у свијету нема. Ко год зна какво је зло свака цензура, нека још помисли да се у Биограду поред свега осталогa и правопис свакој књизи цензурира, пак ће онај час познати сву лудост Биоградске цензуре. Али осим тога има и другијех посала њезинијех у којима је дослије своју ћуд довољно показала. Ја бих од тога много могао причати, али ћу напоменути само мало како сам сам с њоме налијепио.

1. Кад је В. Лазић свој први чланак, „о *преводу Новогa завѣша*“ у 3 броју Подунавке наштампао, ја му напишем нањ одговор и 4 Марта пошљем у Биоград редактору *Србскијех новина* да се штампа у Подунавци, а особито замолим поменутога редактора да би ми јавио ако цензура не допусти овај мој чланак да се тамо штампа, хоће ли допустити да се приложи као особити додатак уз новине, кад бих га ја на другоме мјесту наштампао. Он ми на то 13 Марта одговори: „*оно прошивѣ Лавића изићи ће*“, али 26 Марта насупрот одгонеме: „*оно прошиву Лавића не да се ни шкaмпиати ни сѣ новинама разашлиати.*“ Међу тијем оно се (В. Лазићу I.) оvdје већ штампало, и до сад га се већ прилично по народу разнијело. Сад нека суди свак и мени и В. Лазићу, — али и Биоградској цензури.

2. На измаи лањске године кад је изишао Исанловићев „*Нѣмачко - Србскій рѣчникъ*“, ја сам овако писао у Београд поменутоме редактору:

„Исанловићев рјечник „*Француско - Србскій*“ одавно нмам, а „*Нѣмачко - Србскій*“ добио сам овијех дана. За ове књиге каже „*Прав. Књигопечаня*“ (sic) у додатку к *Србскијем новинама* (97 бр.) да су нам „*ма пољу књижества два присношекућа источника, за коя*“ Исанловнѣ „*никакве друге награде нешеше, но да их младеж Србска прилжнимъ побћенѣмъ прии.*“ Ако народна штампарија или „*Прав. Књигопечаня*“ ово говори као сваки трговац за свој трг, просто јој било, ако ли је пак као судија изишла да суди што се у књижевности Српској ради, онда ми је је врло жао. За сад — докле не добијемо „*ма пољу књижества*“ још какав „*источникъ*“, да би баш и не био „*присношекућий*“, — ово само по једна ријеч из свакога тог рјечника. У првоме Француска ријеч *раје* значи „*бара, рибњакъ*“, а у другоме Нѣмачка ријеч *Gekröse* значи „*поворњакъ*.“ Ко зна шта у Нѣмачкоме језику значи *Teig* шта ли *Teich*, и ко се опомиње шта је Вук рекао преклани за *оиторѣак* у својој књижици *о Српскоме правопису и језику* на страни 25, он ће одмах моћи процијенити колико онај који је ове рјечнике писао, зна Француски, колико ли Нѣмачки и колико Српски.“

Ово сам молио редактора да штампа, али ми он пошље натраг говорећи да не да цензура.

3. Кад сам прочитао „*Србску грамматику одъ Илиѣ Захарјевића, пр. професора и управитеља гимназиѣ књижества Србиѣ*“ и учитеља Српског језика и редовног члана друштва Српске Словесности, ово сам написао и послао у Београд да се штампа у Подунавци:

„Читао сам Захарјевићеву грамматику. Ова је књига жалосно свједочанство како смо далеко отишли за 30 година у познавању својега језика. Године 1814 написа Вук прву Српску грамматицицу, и у њојзи рече да је друго вријеме: *шворах, швораше, швораше, шворасмо, шворасте, швораху*, а друго: *швориш, швори,*

швори, шворисмо, швористе, шворише, а данас вели Захарјевнх да је и *он учаше* и *он учи*, и *они учашу* и *они учише* у једноме времену, и свему овоме да је прво лице јед. бр. *ја учи*. Осим тога додаје да у исто-ме времену треће лице мн. бр. има поред *учише* још и *они учаше*. — „Амапати ће научи тако?“ (*) — *Они учаше* од *учиши* толико ће рећи колико *они чувише* од *чуваши*. Од *учах, учасмо, учасхе* нема у Захарјевнха ни спомена. — Ја мислим да већ одавде може сваки видјети когод ову ствар разумије да Захарјевнх не зна, глагола спрезати; а ко тога не зна, може ли граматичку писати? Ја опет мислим да ће сви који зна шта је граматика казати да не може. А Захарјевнх је опет написа! За то му и не ваља ништа. Ја не ћу даље у њу дирати, нити ћу помињати осталијех небројенијех погрјешака у њојзи, само велим да је она на граду штету и срамоту нашу свијет угледала. На штету — јер она има много пренумеранта: ако од њих само 1000 буде који не ће знати да та књига не ваља, па приме оне погрјешке из ње, — а треба да их приме, јер је за то књига и изишла на свијет, и они су је за то и купили (дан *„излени“* као што вели Захарјевнх „*правила: по којима Србски говорити и писати шреба“*) — онда оде Српски језици! На срамоту пак — што данас међу нама може изићи овакова какова је.“

Ни ово не хтје пустити Биоградска ценсура да се штампа.

4. У 7 броју Подунавке за ову годину штампан је мој један чланак, али што је најзатније у њему било ценсура је избрисала, и цијелу ствар на свој калуп дотјерала. Ево како сам ја писао:

„Читао сам како Срђ Николић оглашује нове новине. Сретно му било! Он лијепо казује шта су новине и шта треба да су; али је велико питање: еда ли новине могу бити онаке данас у Биограду? еда ли могу

(*) Владика Црногорски у *Горскоме свијенцу* стр. 84.

бити „*место обшћегъ разговора и договора*“ гдје „*право гласа имати мораю сви народни списашелли, кои су за лений разговоръ и договоръ дорасли*“? еда ли такови „дорасли“ књижевници могу у Биоградскијем новинама казати што мисле, и то само о књижевнијем стварима што мисле? За ово, ја бих рекао, није доста само памет и воља редакторова, него овдје треба још много којешта друго. — А да ће се сва Српска књижевност око Биограда обртати и по Биограду управљати, или, као што вели Срђ, да ће „*средоточиє Свесрбскогъ књижества у Срби*“ бити, — на то ја за сад не бих ни паре дао . . . Камо срећа да тако буде! Али да не спомињем књижевнијех посала из Биограда, који ни мало на добро не слуте, да не спомињем ништа више, само бих рад знати: може ли ондје бити „*средоточиє књижества*“ гдје књижевник ни толико власти нема да може своје рођено дјело за своје рођене новце штампати *чравоиисом* каквијем хоће! Колико се дакле мени чини мучнији посао да се то „*средоточиє у Београду ушврди*“, толико ми је још већма мило што Срђ обрне да ће око тога радити. Добро би било да се увјери да ће и онда око тога радити ако се стане клонити овнијех својијех ријечи: *књижество, художество, ошечество, восишашеллица, основоположеніе, мнѣніе, шеченіе, средоточиє, жертва, число, честь die Ehre, частъ der Theil, излазехе књиге, еданайстий, умоляваю се sie werden ersucht, признашелна, коплѣма, оружіемъ (!!!),* итд. — Свакоме пријатељу нашега народа и језика биће мило што Срђ вели: „*гледаће се, да слоғъ овы новина буде одрешенъ, и да се онако изражава, као што Србинъ Србину говори, а не да се разговараю као преко шолмача.*“ Али ево већ овдје ја без „шолмача“ не знам што је „*одрешенъ слоғъ*“. Исто сам тако једва „*преко шолмача*“ разумно име овнијем новинама; ја нијесам знао што ће рећи:

„просвештне новине са државонароднимъ прашице-цамъ,“ докнијесу Словацн у својијем новинама јавили за њих и име им превели овако: *novini preovvetu s prjevodčim po krajínach a národock.* И прашиоуџ (мјесто прашилау) и раздеоуџ (м. разделак) не ваља колико и коу (м. колау). — Има на свијету људи који желе само многе књиге да се пишу, биле оне каке му драго, и мисле да је то напредак у књижевности. Нама ваља на оназу бити да такове жеље и мисли и нас не попадуу.“

Што је год овдје крупнијим словима наштампано, оно је Биоградска ценсура у Подунавци избрисала, па на првоме мјесту мјесто „у Биограду“ метнула „у насъ“, на другоме мјесто „у Биоградскијем“ метнула „у на-шиемъ“, а на трећему мјесто свега онога метнула „шо свакиј Србинъ жели. И дай Боже да шако буде! шкџ в зашо и мени мило.“ — Овијем је послом својијем Биоградска ценсура сама најправије одговорила на оно питање моје: могу ли у Биограду новине бити „место обшшегъ разговора и договора“ (већ ако да се рече да су само они „за явниј разговоръ и договоръ до-расли“ који сад у Биограду коло воде), а и све остало је сама најљепше посвједочила што сам год у овоме чланку рекао за Биоград.

У 10 броју *Просвештијех новина* има један по-велики чланак по имену „взъкословно самодржавство и народовладство“, под којијем стоји потписано „Не Срџ него Срџе.“ Тај је чланак без сумње хтно бити одговор на овај мој, али „Не Срџ него Срџе“ у мјесто да рече ваља ли што у њему или не ваља, и ако што не ваља, за што не ваља, он потеже од некаквога „высоногъ (?) самодржавногъ взъкословногъ Бечкогъ царства“, и плете некакве наопаке „закоуе, коу“ вели да „в шо“ царство „за калуиенџ (*) взъка себи начинчило“, а за мој чланак само каже да је он свједочанство да таково царство има на свијету. Може бити да ће сад над

(*) Калуп-е-нџ??? Буди Бог с нама!!!

га свега прочита још више моћи казати. Али ја га „као члана књижевне народовете (республике), у средњ слободног народа“ и пред „слободњима и никоме (осим њ иштини и науци) неподчинљимъ списашелљима“ без свакога клањања и ластисања заживљем нема посвједочи барем оно што је рекао: нева разложи како се из мојега чланка може „довнаши да се заиста начинило у Вечу“ онако царство.

„Не Срђб него Срђе“ вели: „и кадъ се види, како говори Г. Данчић, онда ћемо гледаши и ишта говори.“ Давље је у њега прече како него ишта?!!

Што се тиче имена Срђ и Срђе, ја сам у народу нијесам чуо ни једно ни друго, него су ми други казивали да више Дубровника на брду има један градић који се зове *свешти Срђ* (и да се говори да је на ономе мјесту био прије намастир). Према *Sergius* ја бих казао *Срђије*, али не знајући говори ли се тако у народу, вољео сам онако како сам чуо да се говори.

Још једну. „Не Срђб него Срђе“ још пише *променуши!!!*

5. У Нојемврију мјесецу лањске године послао сам у Биоград за Подунавку ово :

„У новинама читалишта Београдскогъ у 39 броју приговара Свештенић редактору *Србскијех новина* што у Подунавци није ништа јављао за театар. За што он то није чинио, ја не знам нити марим да знам, а не марим да знам ни јели заслужио за то приговор, него ћу само да кажем нешто на оно даље што говори Свештенић. „*Я не кажемъ*“ вели „*да читалишите не полегно; но оцешъ мыслимъ, да в погоршите заведеніе благороднів.*“ — „*Читалишите*“ је и од потребе и од користи и за забаву свакоме човјеку, а „*погоршите*“ само за забаву беспослицама и имућним људима. У театру у мисли, то јест у онакоме какав би требало да је и каквога по свој прилици још није било на земљи, може бити да има што више од забаве; али у оваквијем театрима какви су данас јамачно не ће бити

